

Udgravninger på Grønland

H. C. GULLØV OG H. C. KAPEL: HÅBETS KOLONI. *Hans Egedes første syv år på Grønland. 64 sider. Nationalmuseet 1971. – Bogen foreligger også med grønlandsk tekst. 16 kr.*

Bogen er udgivet i forbindelse med 250 års dagen for Hans Egedes ankomst til Grønland d. 3. juli 1721. De arkæologiske undersøgelser, der bringer nyt stof til forståelsen af Hans Egedes første 7 år på Grønland, blev gennemført ved to kampagner: en prøvegravning i 1969 samt en større anlagt undersøgelse i 1970 hvori bogens to forfattere, omslagets fotograf samt undertegnede deltog.

Jørgen Meldgård har skrevet bogens forord, hvori det fremhæves, at sigtet med publikationen er, på baggrund af de arkæologiske vidnesbyrd, at supplere vor historiske viden om Hans Egedes første tid på Grønland samt se nærmere på de sider af tilværelsen som kun lejlighedsvis berøres i de skriftlige kilder, d. v. s. dagliglivet i kolonien. Selvom det med basis i det arkæologiske materiale også er fristende at søge nye facetter af personen Hans Egede, kommer bogen ikke nærmere ind på dette emne.

For at opfylde denne målsætning er publikationen inddelt i 3 hovedafsnit: 1) En summarisk gennemgang af »Koloniens historie« på basis af de tidligere kendte kilder, 2) »Kolonien og dens huse« hvor udgravningsresultaterne fra våningshuset og smedjen samt resterne af de ikke udgravede anlæg sammenholdes med de historiske beretninger om bygningernes konstruktion og indretning. I tredje og sidste afsnit benyttes en del af resultaterne i de foregående to kapitler til at give en skildring af »Livet i kolonien«. Hertil kommer et afsnit med litteraturkommentarer samt 6 sider plancher med fund fra udgravningerne. Hele bogen er rigt illustreret.

Der kan være grund til at gå nærmere ind på afsnit 2, idet det arkæologiske materiale sammenlignes med et antal synsforretninger fra perioden 1725–27. Den rekonstruktion af våningshuset, der er gengivet side 37, havde således ikke været mulig, hvis kun den ene kildegruppe havde været anvendt. Alligevel skal man være forsigtig overfor rekonstruktionen, idet inventarets placering i rummene er foretaget ud fra et skøn ligesom anbringelsen af de tre formodede bilæggerovne er usikker, ja det er overordentligt tvivlsomt, hvorvidt det i det hele taget kan lade sig gøre at fyre i de to ovne, der er tilsluttet den nordlige skorsten, idet man ved fyring og askeudtagning har haft vanskeligt ved at komme til. Også bryggerkedlens placering er usikker, ligesom skillerummene mellem selve våningens stuer i virkeligheden hviler på meget svage arkæologiske vidnesbyrd.

Et interessant aspekt, der tages op i kapitel 2, er våningshusets grundplan, som er vestnorsk, mens konstruktionsdetaljerne i husets ydervægge viser slægtskab med dansk bindingsværk. Dette emne uddybes øverst s. 28, men det er ud fra teksten uklart, hvad forfatterens egentlige synspunkt er.

På side 55 siges det, at restaureringen foruden et omhyggeligt opmålingsar-

bejde samt iagttagelser under afdækningen tillige hviler på rekonstruktion på papiret, hvormed sikkert skal forstås den endelige gennemarbejdning af materialet på tegnebordet. Dette sidste er imidlertid ikke rigtigt, da udgraverne ved restaureringen endnu ikke var klar over skorstenenes og ildstedernes nærmere placering. Et eksempel på de uheldige konsekvenser heraf er fundamentet til bageovnen (fig. 14 side 31), der i restaureret stand fremtræder som et kvadratisk græstørvbelagt område med sten i siden, mens dette ved nærmere efterforskning i København har vist sig at indeholde både en skorsten og en bageovn.

Akkulturationsprocessen mellem kolonialister og eskimoer er kun glimtvis berørt. Dette spørgsmål, kan vi håbe, bliver taget op ved senere lejlighed i den publikation over hele udgravningsmaterialet, der lægges op til i nærværende arbejde, idet man understreger, at det skitserede forsøg på tolkning af fundene først vil kunne få gyldighed, når grundige videnskabelige undersøgelser lægger bund under formodningerne. Akkulturationsproblemet ønskes fra forfatterens side yderligere belyst ved udgravning af eskimoiske fælleshuse fra samme tid.

Søren Frandsen